

სახალხო ფურცელი

სურათებიანი ჟამბიჯა

გაზეთის № 681

ლაგაზების № 122

კვირა, 25 სექტემბერი 1916 წ.

360ბა, სურათი ფრ. შატავა.

მ-ის

შენს მკერდზე მუდამ ვარდი ირბევა, შენს ზაგეს მუდამ ღიმი ჰჰლის ვარდათ,—
არ ვიცი ქალი, შენდა ვარდს ეგრე ერთი-მეორე რად შეგყვარდათ?

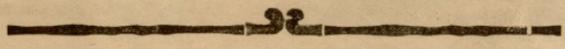
შენს თვალია ჩრდილ ქვეშ ხან დილა ჰყვავის, ხან კი საღამო წარბ გადახრილი,
შენ ხან ფიჭვი ხარ შემოდგომისა, ხან მზის ყვავილი ნამ გადაყრილი!

შენ წამით სცხოვრობ წუთის საზღვარზე, ვთ სიყმაწვილის ცვალებადობა,
ხან ფიჭვის დაყრდნობ ტრფობის, ზღაპარზე, ხან ტრფობისადმი გიკვდება ნდობა!..

და ეგრე მისდევ დროთ ზაფხულ-ზამთარს, ხან გულ დაკრილი, ხან გულთა მკრეღი,—
მკერდზე კი მაინც ვარდი გეჩხევა—ცდუნებასავით მწველი და კრელი..

ტფილისი, სექტემბერი.

ს. ფაშალიშვილი.

ბოროტი სინდისი, სურათი შტუკისა.

მიუყარხარ!

ხილზე ვიდევით. სიღამო იყო;
მიწას სიჩუქე ეპარებოდა;
ღრუბელში სხივი ჩახლართულიყო:
ჟანასკენლად.

ესალმებოდ!

ღლე დაქანცული, დაბურთულ ტყეში
ნელა ჭრებოდა, ნელა ჰედებოდა,
და ჩემი ხელი, შენს კეთს ხელში,
თასმის ნაწყვეტათ

იკლანებოდა!

მეფიცებოდი ახალ სიყვარულს,
რომელიც, კარგო, მე არ მჯეროდა;
მეფიცებოდი გრძობას დაფარულს,
რომლის აჩრდილო

არც კი გზღებოდა!

შენი ბაისი, ღამილი ფხენილო,
შენს სულის სიმებს არ ებებოდა,
და შენი გული ნაცვეთი, გრილი,
ჩემს გულსიცემას

გერა ხედებოდა!

და თუმც ვიცოდი, შენი ოცნება
სხვასთან დაქროდა, სხვას დაჰაროდა
მაგრამ, მე მაინც მოგეცი ნება:

მე ტუჩი ჩემ ტუჩს

ვადაბაზოდა!

შენს ზღვის თვალეში მზის ნაქრწკალი
ხან ჩაქრებოდა, ხან კი ჩნდებოდა;
ჩემთან იყავი, მაგრამ სხვა კალი
ჰამულტის ლანდათ

არ გშორდებოდა!

არმიის მთავარ-სარდალი ავერუცუ.

და თუმც მკოცნიდი, მკოცნიდი ნაზად
ამბორი ტუჩზე გეყენებოდა.
ოხ! ეგრძნობდი მაშინ, ოხ, ეგრძნობდი კარგად
შენი აღერსის

შენვე გრცხებოდა!

თოქმის დალადა. წამოველთ გზაზე
შენ ისეც იმას მეტუნებოდი,
შუკდარებული შენ ხმის ელერაზე,
გაჩუმებულო, მე მოაკვებოდი.
და თუმც ავა აწამს აღთქმის სიპართლე
მე არ გშორდები, სულ თან დამეყვებარ,
და ვ-ღერე მიღვას თვალში სინათლე
შენი ვიქნები:

რა ვენა მიუყარხარ!..

განჯა, 1916 წ.

მარიგან.

განჯინჯანის ტაძარი. მუხთარი (მამახალხისი) ნახატ. ბ. ა. გუხაევსა.

განჯიკულისი

(Notati homines)

ღამა 4 მოქმედება

(შედეგი *)

განჯიკი. (აღიღწევილი მთარაღწევა შალვას) რა გნებავთ? ხომ ვიხსოვთ ერთხელ, ნუ შეზღუდული მეთქი! თუ მასსოფრება გლალორბოთ?

შალვა. (ცოცხლ) არა! მასსოფს მაგრამ თუ ვახსოვთ, მე პირობა არ მომიცია.

განჯიკი. ნუ თუ თქვენი არ მოვდივარ ახლად, რომ ასეთს გეუბრობს შეიძლება ცუდი შედეგი მოჰყვას?

შალვა. შეიძლება, მაგრამ არ მგონია ჩემთვის, ვიი ვუ.

განჯიკი. უკანასკნელად გაფრთხილებთ: ჩამოვდივით, მე თქვენ მძულხარო.

შალვა. ჩემი შურსაცხეფვა, თქვენი სიყვარული იქნებოდა და არა სიძულვილი. (განჯიკი წააწყვეს წინ გაბრაზებული, მაგრამ თავს შეიკავებთ.) განჯიკი: ხომ ხედავთ მე არ ვივლით.

განჯიკი. ვიხსოვთ, აქედან წახვიდეთ!

შალვა. აქ მე თქვენს ნებართვით არ მოსულვარ და წასვლის მით უმეტეს არ გგვითხებით. სჯობია ასეთი რიხით ლაპარაკს თავი დავანებოთ: ჩემსწინეთ არაფერი ვაჩვენო.

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 121.

განჯიკი. თქვენთან სილაპარაკო არაფერი მაქვს.
შალვა. ნუ თუ! მაგრამ ამას ვნახავთ: ოღონდ გირჩევთ ჩემი შეშინება არ მოინდობოთ. არც აქედან წასვლაზე ფიქრო, სანამ თითონ არ უოკცემთ მაგის ნებას. არც გაბრუნება მოინდობოთ ყველაფერი უშედეგოდ ჩაიგოს. მინდა თქვენი სულს ძაფებზე ვითამაშო და ამისათვის არავითარ საშუალებას არ დავიგროვებ. თქვენი ბედი ჩნს ხელთ არის. თქვენს ვარშემო საშინელი ქველი მოგჰყოცე: უკან დასახვიე გზა არც თქვენ გაბეჭთ და არც მე. (მოუახლოვდება.) თანხმა ხართ გულახდილად მოუვალაპარაკოთ?

განჯიკი. (მცირე ყოყმანის შემდეგ) თანხმა ვარ.

შალვა. მიპასუხებთ პირდაპირ და სწორად?

განჯიკი. შეუდგებით სიქენს.

შალვა. არ დამინდობოთ არაფერი... უფრო მაღე მოგჩნებით.

განჯიკი. (მოუთხენელად) კმარა აზენი წინასიტყვეობა. ნერვები მეშლება.

შალვა. (ღინჯად) მოაწია თქვენამდე იმ ხმამ, რომელიც ქალაქში დადის?

განჯიკი. თქვენს წყალობით? — მოაწია.

შალვა. მერე რას აპირებთ?

განჯიკი. სრულიად არაფერს.

შალვა. (აყოლებული) როგორ თუ არაფერს? ის ხმები განა თქვენ არ გეხებათ?

განჯიკი. ჭირბების მაღლა ედგვივარ და არ მსურს სიბინძურეში სცემს შევეჯიბო.

შალვა. ღამაჯად თქმელია, რომ სიქვეფ არ იყოს.

განჯიკი. გავიწყდებათ...

შალვა. მიპასუხებთ პირდაპირ სიმართლედ.

განჯიკი. ერთსაც ვსრულბ და მეორესაც.

შალვა. (შეჩერდება) ვაუშვობა გზარალებათ.

განჯიკი. (გაბრაზებული და თან შეშინებული) სიქვეფ!

შალვა. მე კი მგონია მართალია.

განჯიკი. ბევრს ყებდობთ, ბ. ხს...

შალვა. გემოვრებთ, რომ მართალია.

განჯიკი. გირჩევთ, მოთმინებდნენ ნუ გამოიყვანთ.

შალვა. რა გენა, იქნებ მოთმინებდნენ გამოიყვანეთ, მაგრამ ვიცი, რომ თქვენ დამაბეჭლეთ; დამაბეჭლეთ იმისათვის...

განჯიკი. გაითრიეთ აქედან.

შალვა. ძლიერ მოაწონს თქვენი სითამაშე!

განჯიკი. (წააფლებს ხელში ხელს) იქნებ გინდათ ძალით გაგაგლოთ? (შალვა არ იძვრის).

შალვა. რად სწუხდებით? რად იღვებთ? მე ენებრია შემდეგისათვის გამოვადგებით. (ჩააჩერდება თვალბში) ახლა კი მიპასუხეთ: მართალია თუ არა?

განჯიკი. (სიქრუა, საბუთი ჩაქრა, საბუთი მეთქი. დამინტიკეთ ახლად).

შალვა. (უახლოვდება სურათს) საბუთად თქვენი სინდისი არ გამოდგება?

განჯიკი. საბუთი, საბუთი ყუთა. (ღელავს).

შალვა. გაგახსენებთ ყველაფერს: თქვენ ერთ დროს ეკათო შევიყვარდით ჩემს სიცილად... ის კი ქალი; გენდაურებთ არა? (შეახლებდა განჯიკს: იგი აღიღწევილია და შეშინებული მისჩერებია სურათის) ცოლობაც აღუჩებით და რომ თავიდან მოგვეშორებინეთ დამაბეჭლეთ. ამას ჩემი გადასახლება მოაქვს. ქალსავეან მიილთ, რაც გინდობათ, რომ წვედზე გააგფეთ. რად ცხებებთ? განა ტყუილა? მითხარბოთ, რომ ეგორობათ... სდუნხარო, თუ არ გახსენდებთ?... (გარკვევით). გვიდა ნაწი: მე დაგბერუნდ და ერთხელ, შუა ღამეში ჩემი საცილდე ქუჩაში შეხვედა მთარაღწევი.

განჯიკი. გაბუთით ღვთისგულსათვის.

პრპ. იოზი უშვიტიძე (დაჭრილი).

დავით მიხ. ჯაფარიძე (მოკლული).

პოდპირ. დონენტი კოჭუა (დაჭრილი).

იუნკ. დავით თურქიძე (გარდაიცვალა).

შაღა. ასეთ პირობებში შეგხვდით ჩვენ ერთმანეთს ყველაფერი გავიგე... გავიგე ისიც, რომ მერე თამარი შეგაყარებოდათ.
ვახტ. (ანგარბნი მთუკმბად) ახლა სამარ არის ის?
შაღა. ახლა?—სანარგეზო.

ვახტ. (ფიარღებდა და მძ მედ სურნაჲს.)
შაღა. როცა ჩემი საცოლე სამარეს მივაბარი, თქვენსკენ გამოვსწვი.

ვახტ. რა გინდათ, რას გამოვლეთ ჩემგან?
შაღა. მე მიყვარდა, ბ. ვახტანგ—თქვენი ეს სიყვარული მომპაბრეთ; ბედნიერი ვიყავი—გამაძებულეთ; ახალგაზრდა ვიყავ—მოპაბრეთ; რწმენა მქონდა—მოპაბრეთ; ყველაფრით მდიდარი ვიყავი—თქვენ გამჭურდეთ; მიყვარდა ჩემი მზარე, ხალხი—საერთო საქმე—ეს შენაძლებელი; მოვიდი ახლა და გეუბნებით: ვალს გადახდა უნდა.

ვახტ. (თანდათან ძალას იკრებდა) რა გნებდათ, ამით ზიზახნი?
შაღა. რისი თქმაც უკვე მოგასწავარი.

ვახტ. ი. ი. მეშუჭრებით: გაუფრთ ჩემი დასჯა.
შაღა. დიხა! და დარწმუნებულად ვარ გავიძარჯვეთ.

ვახტ. მაგალიად რაში უნდა გამოხატოს თქვენი გამარჯვება?
შაღა. ცხადია თქვენს დამარცხებაში.

ვახტ. სიტყვებში ნუ ათამაშებთ და ტყუალ დროს ნუ კარგავთ. თქვენი მუქარის არ მეშინია. ტყუილად გასეულხარო, თუ ამისთვის ჩამოხდებით და გირჩეით ისეგ დაბრუნების.

შაღა. ასე უკმა? ჯერ ანგარიში გავასწოროთ, თორემ გზის ხაზუკი შეიკოვებოდა. მე თქვენ საცოლე მომატებო, არა? მეც მინდა აქედან დაფრწო.

ვახტ. რაო? რას ბედავთ?
შაღა. მე შემიყვარდა თქვენი საცოლე, ცოლი და იგი ჩემი უნდა იქნეს.

ვახტ. (უკმა გადატაცებს საფერჯულს, რომელსაც ხელში ატრიალებდა) სახსოვრობა: არ გაემიროთ, თუ გინდათ თავი ცოცხალი გაიტანათო აქლანდ.

შაღა. მე თქვენ არაფერს გიმბლავთ: შემიყვარდა თამარი და მხოლოდ მას უშუღლიან ჩემი აბნეული ცხოვრების დღაგება.

ვახტ. სანამ, თქვენც დაფრწებებითა პირველი საცოლე და აქ მხოლოდ კომედიას გეთამაშებით.

შაღა. მე თქვენ გეტყვინებთ იმას რაც ჩახსოვს: ქ. თამარა იცის ყველაფერი?

ვახტ. არა.
შაღა. დაუშალეთ? ყოჩაღ: მე აგრე არ მოვიტყუოლი. ან იქნებ განსწორება გემინიანთ? ხე! ხე! ხე!

ვახტ. ნუ იციინთ აგრე: სწყობთ ერთხანად რაც გინდათ და თავი დამაბრეთ.

შაღა. მინდა თამარს სიყვარული გამოუტყულო და თან ყველაფერი უპაბო თქვენი შესახებ.

ვახტ. არა, არა! ეს უშუღლებელია!
შაღა. თქვენი რა გაწუხებთ: ეს ჩემს თავზე მიმილია.

ვახტ. არა მეითქა? არ გაბეღეთ, თორემ...
შაღა. ტყუილად ნუ ჯავრებთ: მე ახსნ არ შევიცვლი. მინდა დატყუებ თქვენი ტანჯვით, მინდა ვნახო თქვენი სახე. კიდევ უფრო დამაბრებოლი.

ვახტ. ეს არის თქვენი უკანასკნელი სიტყვები?
შაღა. თქვენი, როგორც გატუბოთ აქეთ მერეჭრებით!

ვახტ. გეიტობებით: ვგ არის თქვენი უკანასკნელი სიტყვა?
შაღა. დიხა! მიყვარს თამარი და მინდა მას საბუნდამოდ დავაგაბორო. ეს ჩემო...
ვახტ. მერე?

შაღა. მინდა თქვენი თავი გავცინო ყველას, მინდა არჩვენებზე დაგამარცხო ისიც, რომ ტრადიციული ციებ-ცხებლების ოღელში გწყრავდეს. გვიჩინა ჯაშუშობას არ გაპატუნებს, არც საზოგადოება და არც ქ. თამარი.

ვახტ. მაშ თქვენ გინდათ გავშორდეთ თამარს.
შაღა. დიხა!
ვახტ. მოხსენ ჩემი კანდიდატურა...
შაღა. დიხა!
ვახტ. და თამარს უპაბო, ის რაც თქვენ გსურთ.
შაღა. დიხა, დიხა!
ვახტ. არსდენი! თქვენი არ მეშინია: მე და თამარს მხოლოდ სიყვარული დავგაშორებს. ჩემს სახელს თქვენ ჩირქს ვერ მოსცებთ და არჩვენებში ვინც გაიმარჯვებს, ამასაც მალე დინახავთ. რაც შეგებდა თამარს დარწმუნებას ჩემს ჯაშუშობაში, ტყუილი მიწედა, სანამ თითონ არ დეტყვი თამარს, რომ თქვენგან გავტყულებული ხბები მარათალია, იგი ისე მოეცალი იქნება თქვენი გველისებური სი-სინათისთვის, როგორც სალი კლდე. ახლა კი შეგძლიანთ მიმობინადეით.

შაღა. მაშ ომი გნებათ?
ვახტ. ომი თქვენთან? რა სასაცილო ბრძანდებითი?..
შაღა. კეთილი!

ვახტ. კარგია მეით.

შაღა. ნახავდის ბ. ვახტანგ: ამ სურათს ღღეს დაგიროვებით და მერე კი უნდა გამოვიფრთო. ხე! ხე! ხე! ნახავდის კიდევ გულადი მეგობარი! (გადის).

ვახტ. (თვალს გააყოლებს. როცა შაღა გავა, ვახტანგს თითქოს წელი მოეწუდა. კედლის მიყოლებინება გარინდული. მერე სურათს მიუახლოვდება და უხბნიდ მასჩრებოდა. უკმა სახის ნაკვთები (ათუთამაშდება და აუფარღება ქეთინი-).

ფ ა რ ლ ა .

მოთმადება მისამე.

სცენაზე მდიდრულად მორთული ოთახია. ფანჯრები ქუჩისკენ. კუბუბში მარჯვენა კარების მორთაპირ ღდას დიდი სარკე. ვინც შემოვა ამ კარებით უსათუოდ სარკეში გამოჩნდება.

სცენაზე მარტო თამარია: იგი გაჩაკრებით დაღს და ზნისად ფანჯრიდან ქუჩაში იყურება შემოდის ქეთო.

ქეთო. (კონცანი ერთმანეთს) შენ აქა ხარ?
თამარ. დიხა!

ქეთო. მთელი ქალაქი მოედანზე, ხალხი ბუზივით არღვა და მოუთმინდაღ ღლიან საარჩენიო აფრტაციის დასწუებას.
თამარი. მინდაღა წავსულიყოვ, მაგრამ ვახტანგმა დამიშალა.

ქეთო. მარტო წავიდა?
თამარ. არა, გიორგიც თან ახალეს.

ქეთო. როგორ გგონია თამარ, ვახტანგი გაიმარჯვებ?
თამარ. არ მგონია დამარცხდეს: ვახტანგს ბერკი მოხბერ ჰყავს.

ქეთო. ბეგერი ბეტრეღ და მით რაცხეში ბ. შაღაცა.
თამარი. შერ შაღა საშინოდ მიგანია?

ქეთო. ოღონდაც განა თითონ არ იცის რაები ჩაიღინა? ჯერ იყო და გიორგის სურათი გამოვიდა, რომლის შესახებ ოთარმა უსინდისო გამარცხება მოათავსა ვახტანგი.

თამარ. ეს არაფერია, ჩემო კარგო.
ქეთო. მერე კიდევ ხალხში მას გაავრცელა ვითომ ვახტანგი ჰყავებოდა ერთ ქანს და მისი სახებო.

თამარ. კარა, ქმარი, ქეთო, ეს ყველაფერი დიხა ხანია ვიცე და ახალს არაფერი მეუბნებთ.

ქეთო. იცი? მერე?
თამარ. მერე რა? განა ქორების გავრცელება ჩვენში, ახალი ამბავია?

ქეთო. მაშ, ყველაფერი უკარია?
თამარ. (წყინება) ქეთო! თუ ჩემი მეგობრობა გინდა, გეპინიბას თავი დაამბრე, ეს ერთი და მერეო არასოდეს არ გაიმარჯვებ ჩემთან, რაც ახლა სთქვა. ვახტანგს ყველაზე უკეთ ვიცნობ და მიყვარს. ჩემი სიყვარული კი ჩემი ბედნიერების უზიზელი დარაჯია.

მივირის, რომ შერც აჰყოლიბარ სხუებს. შერ გგონია, ვახტანგი ისეთი აღმინიანი, რომ რამე შეაგოს ჩაიღინს არ არ გამოხიბლოს? რაც შეეგება მის აღინიბად სიყვარულს,—რა უფრო? ახალგაზრდური გატაცებაა. ეტყე რომ არ იყო ის მე შეგეყვარე დღევანდელი ვახტანგი და არა ის, რომელსაც არ ვიცნობდი.

ქეთო. მაშ ომი არაფერი გგვარა, გეჭვო არ აგდერია?
თამარ. შენდეს არ მივიყარ? სანამ თითონ ვახტანგი არ მეტყვის, რომ ყველაფერი მარათალია, მანამ არავის არაფერს დაუჯერებ. მაგრამ ამაზე კარა. შერ ისეგ დაბრუნდებ?

ქეთო. რასაკვირველია: მხოლოდ იმბრტო შემოვიარე, რომ შერც წამეცხებენ.

თამარ. ვერ წამოვალ.
ქეთო. რა გეწყურება. (იხრღება სარკეში) ჩემი ახალი კაბა როგორ მოეწუება?

თამარ. ძალიან გხბდება. მაპატრე რომ აქამდი ვერ შევიმინიე.
ქეთო. შერ წარმიდინენ თუთხბრტე თუშინი დამიჯდა. მართლა კარგავა? წელზე როგორ მაღდა? ნათუკი მითა ხომ არ არის?

თამარი. ყველაფერი როგვება: მხოლოდ ერთი უფრო გტელი.
ქეთო. არა! ასე მოეღე ვანგებ შევიყარე: ფეხები უნდა გამოჩნდეს. (გუნაჰკრღ) ასე უფრო მოსწონთა. (კიდევ ჩაიხებდას სარკეში.) მაშ არ წამიხბელა?

თამარ. არა... წადი თორემ შეიძლება ვერც მიეწყო.

ქეთო. მართალია. მაშ ნახავდის, ჩემი კარგო! რომ წამოსულიყოვ კის რხაბდი. (თამარი გააკლებს ქეთოს. მერე შემობრუნდება და ფანჯრასთან გაჩრებოდა. ვაღის სიღუმეში რამდენიმე ხანი, ოთახში მხოლოდ საათის ხმა იმის აღღევებულო, შიველის სხეულით ახლებსებულო, გაფთხებულო საბით შემობინის არეული ვახტანგი. თვალბერი უზრბოდ დარღლია და თითქოს ხელებით რამე დასკანდნობს დაღეძებს.)

(დასასრული იქნება).

შოთა დაღინი.